

پول الکترونیک چیست؟

از آنجایی که پول الکترونیکی همچنان در مراحل اولیه پیشرفت است، هنوز تعریف واحدی از پول الکترونیکی وجود ندارد و اشخاص مختلفی پول الکترونیکی را به روش های متفاوتی تعریف کرده و توضیح داده اند. جامعه ی اروپا در پیش نویس آیین نامه خود، پول الکترونیکی را به این گونه توصیف نموده است:

الف- بر روی قطعه ای الکترونیکی همانند تراشه ی کارت و یا حافظه ی رایانه به صورت الکترونیکی ذخیره شده است.

ب- به عنوان یک وسیله ی پرداخت برای تعهدهای اشخاصی غیر از موسسه ی صادر کننده، پذیرفته شده است .

ج- به این منظور ایجاد شده است که به عنوان جانشین الکترونیکی برای سکه و اسکناس در دسترس و اختیار استفاده کنندگان قرار گیرد.

د- به منظور انتقال الکترونیکی وجوه و پرداخت های با مقدار محدود ایجاد شده است.

مشاور امور مصرف کنندگان فدرال رزرو آمریکا، پول الکترونیکی را به این عنوان توصیف نموده است: پولی است که به صورت الکترونیکی حرکت کرده و به گردش درمی آید و می تواند به صورت کارت هوشمند و یا کارت هایی که در آنها ارزش ذخیره شده، یا کیف پول الکترونیکی ارائه شود. همچنین می تواند در پایانه ی فروش استفاده شده و یا بدون دخالت هیچ شخص دیگری و مستقیم به صورت شخص به شخص مورد استفاده قرار گیرد و نیز می تواند از طریق خطوط تلفن به سوی بانک ها و یا دیگر ارائه دهندگان خدمات یا صادرکنندگان (پول الکترونیکی) به حرکت درآمده و یا خرج شود.

از تعریف و توصیف بالا می توان نتیجه گرفت که پول الکترونیکی یک مکانیسم پرداخت ارزش ذخیره شده یا پیش پرداخت شده است که در آن مقداری از وجوه یا ارزش که برای مصرف کننده قابل استفاده است در یک وسیله و قطعه ی الکترونیکی ذخیره شده و در تصرف مشتری است. ارزش الکترونیکی توسط مصرف کننده و مشتری خریداری می شود و هر بار که مستقیم به دستگاه های دیگر متصل شود و یا مصرف کننده از دستگاه استفاده کند تا از طریق پایانه ی فروش و یا حتی از شبکه های رایانه ای همانند اینترنت خریدی را انجام دهد، از موجودی آن کاسته می شود.

برخلاف بسیاری از کارت های تک منظوره ی پیش پرداخت شده (همانند کارت های تلفن)، محصول های پول الکترونیکی به این منظور طراحی و تولید می شوند که مورد استفاده عموم واقع شوند و وسایل چند منظوره ای برای پرداخت محسوب می شوند. پول الکترونیکی هم کارت های پیش پرداخت شده (گاهی وقت ها کارت هوشمند یا کیف پول الکترونیکی نامیده می شود (و هم محصول های نرم افزاری پیش پرداخت شده را که از شبکه های رایانه ای مانند اینترنت استفاده می کنند (به عنوان پول نقد الکترونیکی هم نامیده می شوند) شامل می شود. رایج ترین محصول ها، محصول های مبتنی بر کارت هستند. صنایع پیشرو در این زمینه ، Visa , Mondex هستند، اما امروزه طیف وسیعی از این محصول ها به عموم عرضه شده اند همانند -Cybercash Emoney mail-Paypal-Proton و غیره .

پول الکترونیکی با اسامی مختلف Ecash, Digital money و Emoney به انگلیسی و در فارسی با عبارت هایی مانند پول بر پایه اطلاعات، پول غیر قابل لمس، پول رقمی و پول الکترونیکی شناخته شده است . هویت پول الکترونیکی از لحاظ ساختاری، عبارت است از بیت های موجود در حافظه رایانه، که دارای ارزشی برابر با ارزش پول نقد می باشد [۱].

پول الکترونیکی مانند، کارت های اعتباری، چک الکترونیکی و موارد مشابه آن، فقط حاوی اطلاعات پولی نیست بلکه دارای خاصیت پول حقیقی است. وجه نقد الکترونیکی روشی برای پرداخت های رایانه ای و اینترنتی می باشد به این نحو که یک فرد می تواند با انتقال یک عدد از یک رایانه به رایانه دیگر کالا یا خدمات مورد نیاز خود را تهیه کند این اعداد که نشان دهنده جمع پول واقعی فرد است به صورت کد درآمده و حالت استعاری دارد.

پول الکترونیکی وسیله ای عمومی و چند منظوره برای پرداخت است. به طور کلی پول الکترونیکی عبارت است از ارزش پولی ذخیره شده، که به شکل دیجیتالی نگهداری می شود و برای پرداخت های آنی در معامله ها در دسترس می باشد. نقش ها و وظایف پول الکترونیکی عبارت است از:

1- پول الکترونیکی ارزش را به صورت اطلاعات دیجیتالی و بدون وابستگی به حساب بانکی در خود نگه می دارد.

۲- پول الکترونیکی می تواند از طریق انتقال اطلاعات دیجیتالی ارزش را به دیگری منتقل نماید.

3- پول الکترونیکی برای پرداخت های از راه دور به ویژه در شبکه های عمومی (مانند شبکه های ارتباطی و اینترنت)، بسیار مناسب است.

۴- در بعضی موارد پول الکترونیکی نیازی به طرف سوم برای نظارت و تایید معامله، ندارد.

۵- پول الکترونیکی برای پرداخت های با مبالغ کم (کم ارزش) مناسب می باشد [۲].

پول الکترونیکی نسخه الکترونیکی اسکناس یا سکه معمولی است و به مکانیزم های پرداختی گفته می شود که در آن نشانه های رمز گذاری شده که نشان دهنده مقدار پول است میان دو طرف مبادله می شود. بنابراین در این روش خریدار از قبل مبلغی را می پردازد و در ازای آن پول الکترونیکی دریافت می کند که این پول به هنگام خرید برای فروشنده ارسال می شود.

از آنجایی که پول الکترونیکی همچنان در مراحل اولیه ی پیشرفت است، هنوز تعریف واحدی از پول الکترونیکی وجود ندارد و اشخاص مختلفی پول الکترونیکی را به روش های متفاوتی تعریف کرده و توضیح داده اند. جامعه ی اروپا در پیش نویس دستورالعمل خود، پول الکترونیکی را به این گونه توصیف نموده است:

الف- بر روی قطعه ای الکترونیکی همانند تراشه ی کارت و یا حافظه ی رایانه به صورت الکترونیکی ذخیره شده است.

ب- به عنوان یک وسیله ی پرداخت برای تعهدات اشخاصی غیر از موسسه ی صادر کننده، پذیرفته شده است.

ج- به این منظور ایجاد شده است که به عنوان جانشین الکترونیکی برای سکه و اسکناس در دسترس و اختیار استفاده کنندگان قرار گیرد.

د- به منظور انتقال الکترونیکی وجوه و پرداخت های با مقدار محدود ایجاد شده است.